

**PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU
SPORAZUMA O SUBREGIONALNOM PLANU INTERVENCIJA ZA SPRJEČAVANJE,
SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA
IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA VEĆIH RAZMJERA**

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o potvrđivanju Sporazuma o Subregionalnom planu intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera sadržana je u odredbi članka 139. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 41/01 - pročišćeni tekst i 55/01 - ispravak).

II. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA O POTVRĐIVANJU ŽELI POSTIĆI

Republika Hrvatska graniči u gornjem dijelu Jadranskog mora s Talijanskom Republikom i Republikom Slovenijom, ugovornim strankama Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija) i njezinog Protokola o suradnji u sprječavanju onečišćavanja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora (Malta, 2002.)

Republika Hrvatska stranka je Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelona 1976), na temelju notifikacije o sukcesiji od 8. listopada 1991. („Narodne novine“ - Međunarodni ugovori broj 12/93), dok je bila među prvim državama koje su ratificirale dopunjenu Barcelonsku konvenciju 1998. g. Zakonom o potvrđivanju izmjena Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja i Protokola o sprječavanju onečišćavanja Sredozemnog mora potapanjem otpadnih i drugih tvari s brodova i zrakoplova („Narodne novine“ - Međunarodni ugovori broj 17/98). Tim izmjenama i dopunama Konvencija je izmijenila naziv u Konvenciju o zaštiti morskoga okoliša i obalnoga područja Sredozemlja.

Nadalje, Republika Hrvatska ratificirala je 2003. g. Protokol o suradnji i sprječavanju onečišćenja s brodova i, u slučajevima opasnosti u suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora, Zakonom o potvrđivanju Protokola o suradnji u sprječavanju onečišćavanja s brodova i, u slučajevima opasnosti suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora („Narodne novine“ - Međunarodni ugovori – broj 12/03).

Sve tri države izradile su svoje nacionalne sustave za spremnost i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora te imaju svoje nacionalne planove intervencija, osposobljeno osoblje i materijalna sredstva potrebna za sprječavanje i reagiranje kod iznenadnih onečišćenja mora.

Republika Hrvatska, Talijanska Republika i Republika Slovenija na području zaštite mora i obalnih područja, surađuju kroz rad Mješovite komisije za zaštitu voda Jadranskog mora i obalnih područja od onečišćenja (u daljnjem tekstu Mješovita komisija). Mješovita komisija je u svom dosadašnjem radu posvetila posebnu pažnju sljedećim pitanjima: zajedničkom radu na kontinuiranom ispitivanju Jadranskog mora, suradnji i izravnoj međusobnoj pomoći u suzbijanju incidentnih onečišćenja i posebnoj zaštiti osjetljivih područja te donošenju zajedničkog subregionalnog plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja Jadranskog mora, uspostavljanju sustava odvojene plovidbe odnosno plovidbenih putova Jadranom, utvrđivanju i suzbijanju onečišćenja neodgovarajućim rukovanjem i odlaganjem krutog,

odnosno opasnog otpada, suradnji u vezi s revitalizacijom i zaštitom ambijentalnih vrijednosti, saniranju najopterećenijih područja, suradnji u provedbi strategija razvoja u cilju očuvanja resursa, informativnoj djelatnosti te rješavanju problematike balastnih voda u Jadranu.

Svrha Sporazuma o Subregionalnom planu intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera (Sporazum) jest da se, u skladu s obvezama stranaka predviđenih člankom 17. Protokola Barcelonske konvencije o suradnji u sprečavanju onečišćavanja s brodova i, u slučajevima opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora, uspostavi mehanizam međusobne suradnje kojim će nadležna nacionalna tijela u Hrvatskoj, Italiji i Sloveniji usklađivati i ujedinjivati svoja djelovanja na području sprječavanja i reagiranja na iznenadna onečišćenja mora koja utječu ili bi mogla utjecati na vode pod njihovom jurisdikcijom, obale i povezane interese jedne ili više ovih zemalja, ili na nezgode koje prelaze raspoloživu sposobnost za reagiranje svake od tih zemalja pojedinačno.

Subregionalni plan intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera (u daljnjem tekstu Plan), utvrđen ovim Sporazumom, sastavljen je kao dio inicijative za izradu subregionalnog sustava za cijelo Jadransko more. Tekst Plana je sastavljen uz tehničku pomoć Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) Mediteranskog akcijskog plana Programa Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP/MAP).

Na 6. sastanku Mješovite komisije, održanom 4. i 5. svibnja 2005. g. u Portorožu, usuglašen je konačni tekst Plana i Sporazuma. Sporazum je potpisan na 14. sastanku stranaka Barcelonske konvencije u Portorožu 9. studenog 2005. g.

Mješovita komisija je na svojem 7. sastanku u Opatiji 3. i 4. srpnja 2006. g. zaključila da države odmah započnu postupak potvrđivanja Sporazuma.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE PREDLAŽU UREDITI ZAKONOM

S ciljem da se u što je moguće većoj mjeri smanji opasnost od iznenadnih onečišćenja mora ovim Zakonom utvrđuju se politike i odgovornosti na području spremnosti za trenutačno i učinkovito reagiranje na iznenadno onečišćenje mora koje utječe ili bi moglo utjecati na područja odgovornosti i/ili područja interesa triju zainteresiranih zemalja te djelovanja u svrhu sprječavanja takvih nezgoda.

Zakonom se žele urediti sljedeća pitanja:

- Opseg suradnje nadležnih tijela stranaka Sporazuma na području sprječavanja iznenadnog onečišćavanja mora;
- Opseg suradnje nadležnih tijela vlasti na provedbi Plana u slučajevima opasnosti na operativnoj razini;
- Područja odgovornosti stranaka Sporazuma;
- Razgraničenje odgovornosti i predviđanje prijenosa odgovornosti s jedne države na drugu;
- Uspostava načela zapovjedništva i održavanja veze te utvrđivanje odgovarajuće organizacijske oblike;
- Osiguranje dogovora koji se odnosi na promet brodova i zrakoplova jedne od stranaka unutar područja odgovornosti drugih stranaka;
- Utvrđivanje vrste pomoći koja se može pružiti i uvjeta pod kojima će biti pružena;
- Utvrđivanje sustava priopćavanja i izvješćivanja;
- Određivanje financijskih uvjeta i administrativnih mjera koje se odnose na suradnju u slučaju opasnosti.

Operacije reagiranja na iznenadno onečišćenje mora koje se dogodi unutar područja odgovornosti jedne od stranaka izvodit će se u skladu s odredbama nacionalnog plana intervencija odnosne stranke kako je i određeno tekstem Plana.

Sporazumom su predviđeni i dodaci Sporazumu kojima se detaljnije utvrđuje procedura operativne provedbe Plana. Ovi dodaci izradit će se naknadno, nakon što sve tri države (Talijanska Republika, Republika Slovenija, Republika Hrvatska) izrade i usvoje ažurirane nacionalne planove intervencija koji trebaju biti usklađeni sa Subregionalnim planom intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera. Određeni dijelovi nacionalnih planova intervencija postat će sastavni dio dodataka Sporazuma.

IV. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za rad Stožera za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj osigurana su financijska sredstva na poziciji Državnog proračuna – Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.

Sukladno Zakonu o zaštiti okoliša (NN 110/07) troškove nastale onečišćenjem snosi onečišćivač. Provedba ovog zakona u slučaju nesreće i iznenadnog onečišćenja te aktiviranje Plana financirat će se od strane osiguravatelja broda, za brod koji je izazvao onečišćenje.

Za provedbu Sporazuma također su potrebna i dodatna sredstva iz Proračuna Republike Hrvatske za sudjelovanje u operacijama zajedničkog reagiranja i postupanja, troškove dokumentacije o operacijama reagiranja, organizaciju i sudjelovanje na sastancima radnih tijela Plana.

V. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora ("Narodne novine", br. 6/02-pročišćeni tekst, br. 41/02, 91/03, i 58/04) i to u drugim osobito opravdanim državnim razlozima. S obzirom na potrebu pripreme izrade izmjena postojećih zakona i propisa, te imajući u vidu značaj ovog međunarodnog ugovora u pogledu zaštite Jadranskog mora, odnosno okoliša u cjelini, predlaže se donijeti Zakon po hitnom postupku.

S obzirom na prirodu postupka potvrđivanja međunarodnih ugovora, kojim država i formalno izražava spremnost da bude vezana već potpisanim međunarodnim ugovorom, kao i na činjenicu da se, u ovoj fazi postupka, ne mogu vršiti izmjene ili dopune teksta međunarodnog ugovora, predlaže se Prijedlog Zakona raspraviti i prihvatiti po hitnom postupku, objedinjavajući prvo i drugo čitanje.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU
SPORAZUMA O SUBREGIONALNOM PLANU INTERVENCIJA ZA SPRJEČAVANJE,
SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG
MORA VEĆIH RAZMJERA**

Članak 1.

Potvrđuje se Sporazum o Subregionalnom planu intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera, koji je Republika Hrvatska potpisala u Portorožu dana 9. studenog 2005. godine, u izvorniku na engleskom jeziku.

Članak 2.

Tekst Sporazuma iz članka 1. ovoga Zakona, u izvorniku na engleskom i prijevodu na hrvatski jezik glasi:

REPUBLIKA HRVATSKA

TALIJANSKA REPUBLIKA

REPUBLIKA SLOVENIJA

**SPORAZUM
O SUBREGIONALNOM PLANU INTERVENCIJA
ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I
REAGIRANJE NA
IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG
MORA VEĆIH RAZMJERA**

studeni, 2005.

**SPORAZUM
O SUBREGIONALNOM PLANU INTERVENCIJA
ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA IZNENADNA
ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA VEĆIH RAZMJERA**

Vlada Republike Hrvatske

Vlada Talijanske Republike i

Vlada Republike Slovenije

- **kao** stranke Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (u daljnjem tekstu: Barcelonska konvencija) i njezinog Protokola o suradnji u sprječavanju onečišćenja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora (u daljnjem tekstu: Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti);
- **također kao** stranke Međunarodne konvencije o pripravnosti, akciji i suradnji za slučaj onečišćenja uljem iz 1990.;
- **imajući u vidu** njihove obveze preuzete potpisivanjem Katanijske deklaracije prigodom 13. Redovnog sastanka ugovornih stranaka Barcelonske konvencije, a osobito obveze koje se odnose na provedbu Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti;
- **imajući u vidu** da su tijekom Jadransko-jonske konferencije koja je održana u Anconi dana 19. svibnja 2000. potpisana dva bilateralna sporazuma, i to jedan između Slovenije i Italije, a drugi između Italije i Hrvatske o koordiniranju operacija traženja i spašavanja, pri čemu obje stranke izražavaju zajedničku volju da će surađivati u gore navedenom pitanju te navode postupke koje treba slijediti u slučaju da treba provoditi operacije traženja i spašavanja;
- **prepoznajući** da je Sredozemno more općenito, a Jadransko more posebno, važan put za prijevoz nafte i da postoji stalna opasnost od onečišćenja naftom, što obalnim državama Sredozemlja u jadranskoj subregiji nameće obvezu neprekidne izrade mjera za sprječavanje onečišćavanja s brodova te organiziranja i pripremanja reakcije na iznenadna onečišćenja mora, i da takve stalne napore treba ulagati na nacionalnoj, subregionalnoj i regionalnoj razini;
- **smatrajući** da usklađeno zajedničko preventivno djelovanje na subregionalnoj razini poduzeto u skladu s primjenjivim međunarodnim propisima može znatno smanjiti opasnost od iznenadnog onečišćavanja mora i pridonijeti zaštiti morskog okoliša na Sredozemlju;
- **svjesne** da su subregionalni sporazumi kojima se unaprijed utvrđuju operativni zahvati, administrativni postupci i financijski uvjeti u pogledu suradnje u slučajevima opasnosti nužni radi trenutačnog i djelotvornog reagiranja na iznenadna onečišćenja mora na subregionalnoj razini;
- **shvaćajući** da je postojanje nacionalnih mogućnosti za reagiranje na iznenadna onečišćenja mora, uključujući opremu i uvježbano osoblje za reagiranje na onečišćenje, neophodan preduvjet za djelotvornu regionalnu suradnju i međusobnu pomoć;
- **uzimajući u obzir** članak 9. Barcelonske konvencije i članak 4. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti koji između ostalog utvrđuje da će «Stranke nastojati da pojedinačno ili kroz dvostranu ili višestranu suradnju, održavaju i unapređuju planove intervencija i druga sredstva za sprječavanje i borbu protiv onečišćavanja»;
- **potvrđujući** pozitivnu ulogu Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) u promicanju subregionalne suradnje na sprječavanju, spremnosti za i reagiranju na iznenadna onečišćenja Sredozemlja;

SPORAZUMJELE SU SE kako slijedi:

1. da će u okviru Barcelonske konvencije i u skladu s člankom 17. Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti usvojiti **SUBREGIONALNI PLAN INTERVENCIJA ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I REAGIRANJE NA IZHENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA VEĆIH RAZMJERA** (u daljnjem tekstu: "Plan", čiji je jedan primjerak priložen ovom Sporazumu) koja utječu ili bi mogla utjecati na njihovo odnosno teritorijalno more, obale i povezane interese;

2. da će uložiti najveće napore u pružanju pomoći svakoj državi potpisnici ovog Sporazuma koja bi mogla zatražiti pomoć u slučaju opasnosti, imajući na umu da ništa iz ovog Plana ne isključuje pravo države potpisnice, čije bi teritorijalno more, obale ili povezani interesi mogli biti zahvaćeni, da zatraži pomoć od drugih država ili organizacija;

3. da će sljedeća tijela imenovati nacionalnim tijelima odgovornima za provedbu Plana, njegovu izmjenu i dopunu i reviziju, kao i za osiguranje sukladnosti Plana s odnosnim nacionalnim planovima intervencija:

za Republiku Hrvatsku: **Sprječavanje:** Stožer za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj

Spremnost za i reagiranje: Stožer za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj

za Republiku Italiju: **Sprječavanje:** Ministarstvo okoliša i teritorija, Opća uprava za zaštitu prirode

Spremnost za i reagiranje: Ministarstvo okoliša i teritorija, Opća uprava za zaštitu prirode

za Republiku Sloveniju: **Sprječavanje:** Ministarstvo prometa, Pomorski ured

Spremnost za i reagiranje: Ministarstvo obrane, Uprava Republike Slovenije za civilnu zaštitu i pomoć u slučaju nesreća

4. Druge stranke Barcelonske konvencije i njezinog Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti iz jadranske subregije mogu pristupiti ovom Sporazumu uz suglasnost država potpisnica Sporazuma;

5. Ovaj Sporazum može se izmijeniti na zahtjev jedna od država potpisnica uz suglasnost svih država potpisnica. Izmjene i dopune ovog Sporazuma moraju se sačiniti u pisanom obliku i stupaju na snagu 30 dana nakon što sve tri države potpisnice obavijeste REMPEC da su odobrile ili potvrdile izmjene i dopune u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;

6. Odnosna državna tijela bit će odgovorna za tehničke izmjene i aktualiziranje Plana u skladu s njihovim nacionalnim zakonodavstvom.

7. Sporazum i Plan stupaju na snagu trideset dana nakon što sve tri države potpisnice obavijeste REMPEC da su odobrile ili potvrdile ovaj Sporazum u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

U potvrdu toga, niže potpisani, za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u Portorožu na dan 9. studenog 2005.g. na engleskom jeziku u tri izvornika.

Za Vladu
Republike Hrvatske

Za Vladu
Talijanske Republike

Za Vladu
Republike Slovenije

Nikola Ružinski

Danielle Verga

Janez Podobnik

Republika Hrvatska

Talijanska Republika

Republika Slovenija

**SUBREGIONALNI PLAN INTERVENCIJA
ZA SPRJEČAVANJE, SPREMNOST ZA I
REAGIRANJE NA
IZNENADNA ONEČIŠĆENJA JADRANSKOG MORA
VEĆIH RAZMJERA**

studeni, 2005.

ZAHVALA

Ovaj Subregionalni plan intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera sastavljen je u skladu s člankom 17. Protokola o suradnji u sprječavanju onečišćenja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćenja Sredozemnog mora (Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti) uz Konvenciju o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija).

Plan je sastavljen kao dio projekta za izradu subregionalnog sustava za sprječavanje i suzbijanje iznenadnog onečišćavanja mora većih razmjera koja utječu ili bi mogla utjecati na more, obale i druge povezane interese Hrvatske, Italije i Slovenije u Jadranskom moru. Sastavljen je uz tehničku pomoć Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenje Sredozemnog mora (REMPEC) u okviru Mediteranskog akcijskog plana (MAP).

Projekt za izradu subregionalnog sustava za sprječavanje i suzbijanje iznenadnog onečišćavanja mora većih razmjera koja utječu ili bi mogla utjecati na more, obale i druge povezane interese Hrvatske, Italije i Slovenije u Jadranskom moru predstavlja doprinos provedbi Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju.

IMO – OMI

UNEP – PNUE

Regionalni centar za žurne intervencije u slučaju onečišćenja
Sredozemnog mora
REMPEC

Mediteranski akcijski plan
MAP

SADRŽAJ

1. UVOD
 - 1.1. Kontekst
 - 1.2. Svrha i ciljevi
 - 1.3. Opseg i zemljopisno područje
 - 1.4. Definicije i kratice
2. SPRJEČAVANJE ONEČIŠĆENJA S BRODOVA
 - 2.1. Zajednička politika sprječavanja onečišćenja s brodova
 - 2.2. Nacionalna tijela nadležna za sprječavanje onečišćenja s brodova i imenovanje Koordinacijskih centara za sprječavanje onečišćavanja (KCSO)
 - 2.3. Sastanci Koordinacijskih centara za sprječavanje onečišćenja
 - 2.4. Faze sprječavanja
 - 2.5. Pripremne aktivnosti
 - 2.6. Aktivnosti sprječavanja
3. POLITIKA I ODGOVORNOSTI NA PODRUČJU SPREMNOSTI I REAGIRANJA
 - 3.1. Politika zajedničke spremnosti i reagiranja
 - 3.2. Odgovornosti nadležnih nacionalnih tijela
 - 3.3. Imenovanje nacionalnih operativnih tijela odgovornih za provedbu Plana u slučaju opasnosti i nacionalnih operativnih centara
 - 3.4. Mehanizam za aktiviranje Plana u slučaju opasnosti
 - 3.5. Sastanci nacionalnih operativnih tijela odgovornih za provedbu Plana u slučaju opasnosti
 - 3.6. Razmjena informacija
 - 3.7. Zajednička obuka i vježbe
4. ELEMENTI REAGIRANJA I PLANIRANJE
 - 4.1. Preuzimanje vodeće uloge
 - 4.2. Nacionalni zapovjednik na mjestu događaja (NZMD) / Glavni zapovjednik na mjestu događaja (GZMD)
 - 4.3. Centri za reagiranje u slučaju opasnosti / Centar za zajedničko reagiranje u slučaju opasnosti
 - 4.4. Ekipe za podršku
 - 4.5. Zapovjedni ustroj
 - 4.6. Organizacija komunikacije
 - 4.7. Planiranje reagiranja
 - 4.8. Strategija reagiranja
5. OPERACIJE REAGIRANJA
 - 5.1. Faze reagiranja
 - 5.2. Nadzor izljeva
 - 5.3. Zahtjevi za pomoć u okviru Plana
 - 5.4. Operacije zajedničkog reagiranja
 - 5.5. Uporaba disperzanata
 - 5.6. Završetak operacija zajedničkog reagiranja i stavljanje Plana u mirovanje
6. KOMUNIKACIJA I IZVJEŠĆIVANJE

- 6.1. Komunikacijski sustav
 - 6.2. Sustav za izvješćivanje o onečišćenju (POLREP)
 - 6.3. Izvješća o stanju (SITREP)
 - 6.4. Izvješća nakon nezgode
 - 6.5. Izvješća za i komuniciranje s REMPEC-om
7. LOGISTIKA, FINANCIRANJE I ADMINISTRACIJA
- 7.1. Logistika
 - 7.2. Financijski postupci
 - 7.3. Prekogranična kretanja osoblja, opreme, proizvoda i samostalnih jedinica za intervencije
 - 7.4. Zdravstveno osiguranje i medicinska pomoć
 - 7.5. Odgovornost za ozljedu i štetu
 - 7.6. Dokumentacija o operacijama reagiranja i pripadajućim troškovima
8. OBAVJEŠĆIVANJE JAVNOSTI
- 8.1. Osoba za odnose s javnošću (PRO)
 - 8.2. Bilteni
 - 8.3. Konferencije za tisak
 - 8.4. Obavješćivanje javnosti putem REMPEC-a

DODACI

- DODATAK 1. Imenik nadležnih nacionalnih tijela
- 1.1. Operativni centri, centri za reagiranje u slučaju opasnosti, nacionalni zapovjednici na mjestu događaja i druge važne adrese
 - 1.2. Naknade za sprječavanje
 - 1.3. Unutrašnji kriteriji
- DODATAK 2. Komunikacija s REMPEC-om
- DODATAK 3. Nacionalni planovi intervencija (ili njihovi važni dijelovi)
- 3.1. Talijanska Republika
 - 3.2. Republika Hrvatska
 - 3.3. Republika Slovenija
- DODATAK 4. Imenik osoblja za intervencije i popis opreme, proizvoda i drugih sredstava za intervencije koje svaka stranka može ponuditi kao pomoć u slučaju aktiviranja Plana
- DODATAK 5. Komunikacijski sustav
- DODATAK 6. Smjernice za izvješćivanje o izljevima ulja (zračni nadzor)
- DODATAK 7. Sustav za izvješćivanje o onečišćenju (POLREP)
- DODATAK 8. Standardni obrazac za traženje pomoći
- DODATAK 9. Priručnik za odštetne zahtjeve
- DODATAK 10. Organizacijski tokovi sprječavanja, spremnosti za i reagiranja

1. UVOD

1.1. Kontekst

1.2. Svrha i ciljevi

1.3. Opseg i zemljopisno područje

1.4. Definicije i kratice

1. UVOD

1.1. KONTEKST

Sjeverni Jadran predstavlja značajan resurs, ne samo u smislu ekološkog naslijeđa kojeg obilježava njegov bogat ekosustav, nego i kao pozornica za mnoštvo gospodarskih djelatnosti koje se odvijaju kako na površini mora tako i u njegovim dubinama, pored toga što je motor koji pokreće razvoj tercijarnih aktivnosti.

Sjeverni Jadran je isto tako i slijepa ulica Sredozemnog bazena s vrlo sporom izmjenom voda. To daje posebna obilježja lokalnom ekosustavu i čini ga osobito osjetljivim s gledišta očuvanja, a time i sprječavanja opasnosti. Jadransko more odvojeno je od ostatka Sredozemlja Jonskim morem koje djeluje kao pluća Jadrana pridonoseći tako izmjeni voda u bazenu. Kružni tok u Jadranskom moru općenito se odvija u smjeru suprotno od kazaljke na satu.

Radi velike gustoće naseljenosti i koncentracije industrije i drugih gospodarskih djelatnosti pomorski promet općenito, a napose promet tankera s naftom izuzetno je gust u sjevernom dijelu Jadranskog mora.

Prometne pravce na ovom području u osnovi obilježavaju dva ključna elementa: tok roba i vrste brodova koji se koriste. Trgovinska razmjena i pripadajući tokovi uglavnom se odvijaju između luka i naselja te utječu na vrstu prometa s obzirom na njihove zemljopisne lokacije. Vrsta prometa također ovisi o čimbenicima koji su povezani s postojanjem ili nepostojanjem linijske plovidbe iz i u odnosne luke, budući da osim što određuje vrstu plovila koje se koristi ova sastavnica također obuhvaća i razvoj organizacija i usluga na kopnu koje povećavaju lučki promet. Zato ovaj potonji čimbenik može u pogledu konkurentnosti pogodovati onim lukama koje su, u usporedbi s drugima, manje pogodne u pogledu troškova premda imaju bolji zemljopisni položaj.

Osobito kad se radi o Jadranskom moru jedan prometni pravac može uključivati više tokova roba koji ne ovise o gospodarskim djelatnostima u lukama porijekla i odredišnim lukama. Razlog tome je taj što isti pravac može obuhvaćati nekoliko luka koje pružaju usluge različitim sektorima tržišta pa stoga isti pravac mogu koristiti različite vrste brodova ovisno o sektorima tržišta o kojima se radi (suhi teret, tekući teret, roba u kontejnerima ili rasuta roba, roba koja može ili ne mora biti opasna, otrovna ili štetna).

Osjetljivost određenog prometnog pravca ne ovisi isključivo o robi koju obuhvaća, već i o standardu i radnim karakteristikama odnosnih plovila, a napose o prosječnoj starosti flote, o tome poštuju li brodovi propise koji se odnose na sigurnost plovidbe i zaštitu morskog okoliša, o razini uvježbanosti posade u pogledu postupanja s brodom i teretom.

Konačni element koji pridonosi osjetljivosti prometnih pravaca je razina gospodarenja otpadom kojeg proizvode brodovi, što zajedno s drugim elementima opasnosti koji su povezani s teretom određuje razinu opasnosti duž određenog pravca.

Hrvatska, Italija i Slovenija, tri države koje graniče u gornjem dijelu Jadranskog mora ugovorne su stranke Konvencije o zaštiti Sredozemnog mora od onečišćavanja (Barcelonska konvencija) i njezinog Protokola koji se odnosi na suradnju u sprječavanju onečišćavanja s brodova i, u slučaju opasnosti, suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora (Protokol o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti) iz 2002. godine koji je zamijenio Protokol koji se odnosi na suradnju u suzbijanju onečišćavanja Sredozemnog mora naftom i drugim štetnim tvarima u slučaju opasnosti (Protokol o iznenadnoj opasnosti) iz 1976. godine. Sve tri države izradile su svoje nacionalne sustave za spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora, imaju svoje nacionalne planove intervencija te osposobljeno osoblje i materijalna sredstva za borbu protiv izljeva ulja.

Svjesni toga da slučaj teškog onečišćenja mora može znatno naštetiti s jedne strane jadranskom ekosustavu, a s druge gospodarskim djelatnostima u regiji, posebno uključujući turizam, ribarstvo i energetiku, predstavnici Hrvatske, Italije i Slovenije izvijestili su na redovnim sastancima središnjih

točki Regionalnog centra za žurne intervencije u slučaju onečišćenja Sredozemnog mora (REMPEC) o svojoj namjeri da započnu s radom na izradi i usvajanju subregionalnog plana intervencija koji obuhvaća Jadransko more.

Inicijativa je također razmatrana na razini postojeće «Trilateralne komisije za zaštitu Jadranskog mora i obalnog područja od onečišćenja» i postignut je pripremni sporazum o opsegu i glavnim crtama takvog plana. Na kraju je ideja dobila potporu u okviru Jadransko-jonske inicijative te osobito njezinog Okruglog stola o zaštiti okoliša i održivom razvoju, a predstavnici triju zainteresiranih zemalja odlučili su početi s izradom subregionalnog plana intervencija. Zajednički su zatražili pomoć REMPEC-a u realizaciji tog projekta, a REMPEC je financijska sredstva potrebna za projekt osigurao u okviru svojeg proračuna za dvogodišnje razdoblje od 2002.-2003.

U veljači 2003. REMPEC je na Malti organizirao sastanak nadležnih nacionalnih tijela Hrvatske, Italije i Slovenije, koja su razmatrala i sporazumjela se o glavnim crtama budućeg plana i o terminskom planu za njegovu izradu. Uzimajući u obzir smjernice Međunarodne pomorske organizacije (IMO) u pogledu izrade planova intervencija, a osobito subregionalnih te iskustvo REMPEC-a na ovom području, predstavnici triju zainteresiranih zemalja odlučili su da se budući plan treba temeljiti na modelu kojeg je izradio REMPEC i koji je već usvojen na drugim područjima Sredozemlja kao i u drugim regionalnim morima po cijelom svijetu pod pokroviteljstvom IMO-a i UNEP-a.

Na poticaj REMPEC-a tri zainteresirane države odlučile su, pored dijela koji se odnosi na spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora, uključiti u plan i dio koji se bavi pitanjem sprječavanja takvih nezgoda.

1.2. SVRHA I CILJEVI

Svrha ovog Subregionalnog plana intervencija (Plan) je da se u okviru Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti koji je dio Barcelonske konvencije i u skladu s obvezama ugovornih stranaka ovog Protokola, uspostavi mehanizam međusobne suradnje pomoću kojeg će nadležna nacionalna tijela u Hrvatskoj, Italiji i Sloveniji surađivati kako bi uskladila i objedinila svoja djelovanja koja se odnose na sprječavanje i reagiranje na iznenadna onečišćenja mora koja utječu ili bi mogla utjecati na teritorijalno more, obale i povezane interese jedne ili više ovih zemalja, ili na nezgode koje prelaze raspoloživu sposobnost za reagiranje svake od tih zemalja pojedinačno.

S ciljem da se u što je moguće većoj mjeri smanji opasnost od iznenadnih onečišćenja mora Plan se, pored spremnosti za trenutačno i učinkovito reagiranje na iznenadno onečišćenje mora koje utječe ili bi moglo utjecati na područja odgovornosti i/ili područja interesa triju zainteresiranih zemalja, također bavi djelovanjima koja se odnose na sprječavanje takvih nezgoda.

Uzimajući u obzir gore navedene svrhe **posebni ciljevi** plana su sljedeći:

- a) odrediti opseg suradnje odnosnih tijela stranaka Plana na području sprječavanja iznenadnog onečišćenja mora;
- b) odrediti opseg suradnje odgovornih tijela na provedbi Plana u slučajevima opasnosti na operativnoj razini;
- c) utvrditi područja odgovornosti stranaka Plana;
- d) razgraničiti odgovornosti i predvidjeti prijenos odgovornosti s jedne države na drugu;
- e) uspostaviti načela zapovjedništva i održavanja veze, te utvrditi odgovarajuće organizacijske oblike;
- f) osigurati dogovor koji se odnosi na promet brodova i zrakoplova jedne od stranaka unutar područja odgovornosti drugih stranaka;
- g) utvrditi vrstu pomoći koja se može pružiti i uvjete pod kojima će biti pružena;

- h) odrediti unaprijed financijske uvjete i administrativne mjere koje se odnose na suradnju u slučaju opasnosti.

Kako bi se ovi ciljevi ispunili stranke namjeravaju kroz provedbu subregionalnog plana intervencija poduzeti sljedeće **akcije**:

- razraditi prikladne aktivnosti i poduzeti odgovarajuće mjere u cilju smanjenja opasnosti od nezgoda ili posljedica istih po okoliš;
- razviti odgovarajuću(e) mrežu(e) za razmjenu informacija koje se odnose na sprječavanje iznenadnog onečišćenja mora;
- izraditi odgovarajuće mjere spremnosti i učinkovite sustave za otkrivanje i izvješćivanje o iznenadnim onečišćenjima koja utječu ili bi mogla utjecati na područja odgovornosti stranaka;
- promicati i provoditi subregionalnu suradnju na području sprječavanja iznenadnog onečišćenja uljem sa brodova, izrade intervjenskih planova, nadzora nad onečišćenjem i operacijama čišćenja;
- provoditi nužne mjere kojima se širenje ograničava, a opasnost koju izazivaju iznenadna onečišćenja mora svodi na najmanju mjeru;
- izrađivati i provoditi program tečaja obuke i praktičnih vježbi za različite razine osoblja koje je uključeno u sprječavanje i suzbijanje onečišćenja uljem;
- razvijati postupke za jačanje regionalne suradnje.

Usprkos tome stranke su se sporazumjele da će se operacije reagiranja na iznenadno onečišćenje mora koje se dogodi unutar područja odgovornosti jedne od stranaka izvoditi u skladu s odredbama nacionalnog plana intervencija odnosno stranke.

